

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Meritum Christi fuisse causam nostræ prædestinationis & electionis
auctoritate probatur. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

se voluit: non enim debuit voluntas diuina humana; sed humana diuina conformari; quare hæc electio, & distributio in sola Dei voluntate posita fuit vt idem Christus dixisse videtur Ioan. 17. illis verbis: *Pater, manifestaui nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi ut erant, & tu mihi illos dedisti, quem locum explicat Adrianus primus in Epistol. 1. ad Episcopos Hispanie de iis, quos Deus electione sua æterna Filio suo dedit.*

Paulus ad Hebræos 2. Isaiæ 8.

Ad Ephef. Math. 20.

Tertia opinio Scoti.

Almainus ad Aior.

Hoc eodem sensu Paulus ad Hebr. 2. de prædestinatis intelligit illud Isaiæ 8. *Ecce ego, & pueri mei, quos dedit mihi Dominus.* Nam si Christus merito suo obtinuerit, vt hic potius, quam alius per Dei electionem & prædestinationem sibi daretur in fratrem, & puerum, non diceret, *Quos dedit mihi Dominus*, sed, *quos merito meo mihi comparauit*. Et ad Ephef. 1. postquam dixit, *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem.* &c. Subiungit, *Secundum propositum voluntatis sue*, vt ostenderet ex solo Dei beneplacito, non ex meritis Christi, nostram pendere electionem. Huc etiam spectare videtur illud, *Sedere autem ad dexteram, vel ad sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est a patre meo*, & illud ad Ephef. eodem 1. c. *In quo etiam* (scilicet in Christo) *& nos forte vocati sumus.* Ideo enim dicit, forte nos fuisse vocatos, vt ostendat ex nullis meritis factam fuisse hanc electionem. Hæ rationes, & testimonia, si alicuius momenti sunt, non solum probant electionem ad gloriam non fuisse factam ex meritis Christi, sed neque electionem ad gratiam.

Tertia opinio est Scoti in 3. d. 19. qu. 1. §. in ista questione, & §. Sed hic sunt, in fine: qui hoc ordine instantia rationis in Dei præscientia, & providentia disponit. In primo ait Deum se ipsum intellexisse; in secundo intellexisse omnes creaturas; in tertio quosdam ad gloriam, & gratiam prædestinasse, circa alios vero se habuisse negatiue; in quarto vidisse eos casuros in primo Parente; in quinto prouidisse illis remedium per Christi passionem. Ex qua serie, & ordinatione sequitur, nullam fuisse prædestinationem ex meritis Christi: nam quamuis Scorus doceat Christum fuisse primum omnium prædestinatorum ante Adami peccatum præuisum, asserit tamen merita Christi post præuisum peccatum primi parentis erga homines fuisse ordinata, & ita post eorum prædestinationem: ac proinde, licet in executione meritum Christi fuerit causa omnis effectus prædestinationis, non tamen, fuit causa in intentione, vt homines eligerentur, & prædestinarentur. Hanc sententiam amplecti videtur Almainus in eadem d. 19. quæst. 1. post 4. conclus. & Maior. quæst. 1. in 3. argumento: potest autem confirmari aliqua ex rationibus superius factis. Hæ sunt variæ opiniones, quæ in hac controuersia minus probabiles videntur, quam in hoc capite sigillatim refutare, non est necesse, in sequenti enim confirmantes veriorum Theologorum sententiam, harum omnium falsitatem ostendemus.

C A P V T II.

Meritum Christi fuisse causam nostræ prædestinationis, & electionis, auctoritate probatur.

Per antiqua Theologorum sententia, quam ego Catholicam existimo, est, non solum Christum nobis meruisse, vt à Deo diligeremur, & prædestinaremur per gratiam eius ad gloriam sed etiam, vt eligeremur ex massa perditionis electio-

ne gratiæ: de electione vero ad gloriam cap. seq. non nihil dicemus. Hæc sententia de electione gratiæ, & prædestinatione, & auctoritate solum in hoc capite nobis probanda est: in sequentibus enim ratione confirmabitur. In primis vero ex Scholasticis plures, & nobiliores eam expresse tradiderunt, cum asserunt, Christi prædestinationem esse causam nostræ prædestinationis, sic docet S. Tho. 3. p. q. 24. Caiet. & recentiores Thom. 8. Thom. 1. 2. 3. in eum art. Alexan. 3. p. q. 3. mem. 5. Bon. in 3. d. 1. 1. a. 1. q. 3. Albert. d. 10. a. 4. q. vlt. Dur. q. 3. Paul. q. 1. a. 3. com. 2. & 3. Præmittunt autem distinctionem, quandam hoc modo. Aut prædestinatio capitur pro actu ipso in mente Dei aut pro effectu ipsius: si pro actu in mente Dei, dicunt prædestinationem Christi non fuisse causam nostræ prædestinationis, quia fuit vnus, & idem actus vtriusque prædestinationis in Deo, si vero vsurpetur pro effectu, asserunt Christi prædestinationem fuisse causam nostræ: quia ipse Christus fuit causa omnium gratiarum, quas nobis prædestinavit Deus, id quod sufficere arbitrantur, vt Christi prædestinatione dicatur causa nostræ. Nam vt disput. quæst. 1. notauimus, cum querimus causam prædestinationis, non querimus causam ipsius diuini actus, sed causam gratiarum, quas Deus prædestinavit. Eandem sententiam sequutus est Gabriel nulla distinctione præmissa, in 3. d. 19. a. 2. post 4. conclus. vbi sententiam Scoti ex professo refellit.

De electione autem gratiæ ex massa perditionis nihil expresse asserunt prædicti Doctores, tamen sententia eandem rationem illius esse estimant, atque prædestinationis. Porro eandem opinionem non solum quoad prædestinationem nostram, verum etiam quoad electionem emittuntur Vega lib. 4. in Concil. Tridentin. c. 5. in fine. Vguerius de institutionibus Theologicis cap. 20. §. 8. verus circa finem: Catherinus lib. 1. de eximia prædestinatione Christi sub finem, & lib. 2. in principio, & Gaspar Callistus lib. 1. de quadrupartita iustitia cap. 4. tametsi hic auctor non modo putet Christum promeritum fuisse nostram electionem, & prædestinationem ex parte effectus, sed etiam ipsum actum increatum in mente Dei, quem recentiores aliqui sequuntur qua vero ratione hoc falsum sit infra ostendemus.

Iam vero Scripturæ testimoniis hanc sententiam comprobemus. Primum testimonium est ad Ephef. 1. vbi dicitur, *Elegit nos in ipso* (id est Christo) *ante mundi constitutionem, vt essemus sancti.* Vbi cum Paulus vtatur nomine electionis, quæ est separatio illa à massa perditionis, in qua multi relictæ sunt, non est cur negemus electionem nostram fuisse ex meritis Christi, non solum quatenus dilectio, & prædestinatio dicitur, sed etiam quatenus electio nuncupatur: si quidem dicimur à Paulo non solum in Christo dilecti, & prædestinati, sed etiam electi. Cæterum Adamus, qui oppositam sententiam defendit, existimat particulam, *In non* significare eo loco causam meritoriam, sed duplicem alium sensum adhibet. Alter est, vt dicamur electi in ipso, sicut etiam in ipso cõditi, aut creati, tunc autem particula *In*, veram causam effectum significat, sed ad Christi diuinitatem referatur. Alter sensus est, elegit nos ad habendam fidem in Christo.

Fallitur tamen hic auctor, & opinionem minus probabilem, imo & temerariam falsis interpretationibus contra sensum antiquorum Patrum defendit.

II

De electione ad gratiam non ad gloriam loquitur Paul.

Secundum iohannem.

Adami effugium.

Hieronym.

Oecumen.

Chryso.

Prinolum est

13

defendere conatur. Nam Græci omnes eū Chryso-
 st. plane docent particulam *In Græc. ἐν*, eo lo-
 co causam significare, & poni pro particula *διὰ*,
 hoc est, *Per*, eundem sensum sequuntur ex Lati-
 nis Ambr. & S. Thom. quocirca Adamus frustra
 interpretatur, nos fuisse electos, vt crederemus
 in Christum. Est autem frequens in Scriptura &
 in eodem præsertim cap. particulam, *In*, signifi-
 care, *Per*; vt cum dicimus, *In Christo*, perinde sit,
 atque, *Per Christum*. Sic intelligunt omnes illud
 eiusdem cap. *Gratificauit nos in dilecto filio suo*, & rur-
 sus, *In quo habemus redemptionem*, & infra: *In quo &*
forte vocati estis. Ad Ephes. etiam 2. dicimur creati
 in operibus bonis in Christo 2. ad Tim. 1. *Sed se-*
cundum gratiam, que data est nobis in Christo Iesu, &
 Concil. Trid. sess. 6. cap. 16. appellat opera facta
 in Christo, quæ gratia ipsius facta sunt. Neque
 vero obstat, quod prædicti Græci Patres illud, *E-*
legit nos in ipso, interpretentur hoc modo, per eam
 scilicet fidem, quæ in ipsum habenda erat, quon-
 iam prius exponentes illud, *Omni benedictione in*
Christo, aperte dixerunt, Christum fuisse media-
 torem, per quem Deus benedixit nos omni be-
 nedictione, & perinde esse cum dicit Paulus, ele-
 git nos in ipso, ac si diceret, per quem nos bene-
 dixit, per eundem elegit. Id quod clarissime ex-
 pressit Photius apud Oecumenium explicans il-
 lud, *Omni benedictione*, his verbis: *Benedixit per filium*,
elegit per filium, charos affectu per filium. Quod si parti-
 cula, *In* causam denotat & ponitur pro *Per*, neces-
 se est, causam illam referri ad Christum secundum
 humanitatem, non secundum diuinitatem:
 ac proinde fit, vt meritum Christi ex mente Pauli
 fuerit causa nostræ electionis. Sic ad humanita-
 tem referant Patres allegati cum dicunt, Chri-
 stum esse mediatorem nostræ benedictionis &
 electionis, mediator enim non est secundum di-
 uinitatem. Idcirco idem Photius sic ait: *Quomodo*
per filium, Respondet: *O rem admirandam per san-*
guinem ipsius. Et ratio est manifesta: nam cum Pau-
 lus sermonem instituit de negotio nostræ iusti-
 ficationis, & eam vel aliquid illius tribuit Christo
 in eum vt in mediatorem refert, alioqui si liceret
 semel de Christo secundum diuinitatem ea loca
 interpretari, possemus etiam semper hoc modo
 intelligere. Quare cum dicimur creati in bonis
 operibus in ipso, cum sit sermo de gratia bene-
 operandi, & recte viuendi, quæ est gratia Christi,
 vt ait Aug. ep. 105. & cum ipso Patres Africani
 epist. 90. & 95. eius humanitari, qua eam gratiam
 nobis meruit adscribendum est. Cum vero di-
 cimus ad Colos. 1. cõditi in Christo, quod de crea-
 tione & productione nature est intelligendum,
 tribuitur Christo secundum diuinitatem, se-
 cundum quam est causa omnium rerum, in eo nam-
 que dicuntur omnes factæ & creatæ I. o. non ta-
 men secundum humanitatem quia illa nec est
 causa effectrix nostræ nature vt patet, nec merito-
 ria iuxta Aug. epist. illa 105. vbi ait Christum non
 fuisse mortuum, vt homines, conderentur, sed vt
 iustificarentur, vnde colligit, gratiam creationis
 nõ esse ex merito Christi. Cum ergo Paulus ple-
 no ore dicat, nos electos esse in Christo quis au-
 deat negare, electionem nostram fuisse ex meri-
 tis Christi? Ceterum aliqui vt secundam illam
 tueantur sententiam intelligit hanc electionem
 non ea ratione qua electio est relatio ad alios,
 sed quatenus dilectio aut prædestinatio est. Ne-

scio tamen, qua ratione liceat, ita vocabulo abuti;
 cum Græci Patres, præsertim Photius à nobis ci-
 tatus dicant non solum nos fuisse per Christum
 prædestinatos, charos effectos, seu dilectos, sed
 etiam electos. Ex dictis colligere licet interpre-
 tationem quam Anselmus amplectitur, non esse
 secundum mentem Pauli, qui illud *In Christo*, in-
 telligit hoc modo, *Vt finis membra ipsius Christi*: &
 illud *Omni benedictione*, explicat benedictionibus,
 quæ contingunt iustis, & coniunctis iam Christo,
 quæ sane expositio textui Pauli quadrare non po-
 test cum omnis benedictio ibi intelligatur non
 solum quæ datur iustis, sed etiam, qua Deus præ-
 benit iniustus, & nondum Christo coniunctos
 vt sint sancti, & Christo etiam, vt membra illius,
 connectantur: ideo namque dixit Paulus, *vt esse-*
mus sancti.

Quod autem hæcenus probauimus, intelligi-
 tur de electione ad gratiam, qua scilicet Deus de-
 creuit aliquos ex massa perditionis, gratuita, &
 congrua sua vocatione eripere, aliis in ea relictis.
 De hac enim intelligendum esse hunc locum Pauli
 ad Ephes. 1. ex mente omnium interpretum o-
 stendi disputatione 89. cap. 11. quare non minus
 ex eodem loco probatur, voluntatem Dei effica-
 cem, qua voluit quibusdam dare gratiam suam
 congruam, fuisse ex meritis Christi, quatenus di-
 lectio quædam est. Sicut enim in ipso elegit nos,
 in ipso etiam dilexit nos; electio enim electorum,
 fuit etiam eorum dilectio. Si vero sermo sit de
 electione ad gloriam, ex hoc loco non potest de-
 monstrari, fuisse ex meritis Christi, cum de ea ibi
 Apostolus non loquatur, optima tamen ratione
 capite sequenti idem de ipsa deducemus.

Secundo ex eodem cap. 1. ad Ephes. probatur,
 Christi meritum fuisse causam nostræ prædesti-
 nationis. Dicit enim Paulus, *Qui scilicet Deus*
prædestinauit nos adoptionem filiorum Dei per Iesum
Christum in ipsum, quo nihil clarius dici potuit,
 nisi quod Adamus suæ sententiæ nimium tenax
 particulam, *per Christum*, quæ manifeste causam
 ex meritis Christi indicat, alio detorquere cona-
 tur. Refert enim eam non ad verbum *prædestina-*
uit, sed ad aliud, *in adoptionem filiorum Dei* vt sit
 sensus, prædestinauit nos in adoptionem, quam per
 Christum eramus adepturi, & videntur fauere non-
 nulli Patres. Hieron. in magnis commentariis illius lo-
 ci, vbi ait beneplacitum Dei fuisse, nos eligere, vt
 essemus sancti, & haberemus adoptionem filio-
 rum Dei: neque aliam causam nostræ electionis
 exprimit. Deinde Oecumen. in illum locum in-
 quit: *Magnum est adoptari, maius autem est, id per filium*
mediatorem adeptum fuisse. Quibus verbis illud *per*
Christum, ad adoptionem refert, non ad prædesti-
 nationem. Tandem adhi pulatur Chryso. cum
 asserit, Dei fuisse prædestinare, Christi autem
 reconciliare; vbi Christo non tribuit prædesti-
 nationem, sed reconciliationem, quæ est ipsa ad-
 optio filiorum Dei.

Sed effugium hoc Adami frivolum esse, facile
 deprehendemus, si recte intellexerimus discrimen
 inter gratiam, & prædestinationem, quod sæpius
 ex Aug. li. 1. de prædest. Sanct. ca. 10. retulimus,
 videl. prædestinationem esse præparationem, aut
 præfnitionem gratiæ in præscientia gratiam ve-
 esse ipsam donationem in tempore. Sic eodem
 modo prædestinatio in adoptionem est præfnitio,
 aut præparatio adoptionis in præscientia: ad-
 optio

Græci
 Chryso.
 Ambr.
 S. Thom.
 9.
 Particula
 In frequenter
 significat Per
 in Scriptura.
 Ad Ephes. 2.
 2. ad Tim. 1.
 Conc. Trid.
 obiectum
 aueritur.
 Photius.
 10.
 In Christo
 per ipsum
 meritum
 demerit
 ele-
 ctio.
 Chryso.
 in Christo
 secundum
 diuinitatem
 secundum
 humanitatem.
 Hieron.
 Oecumen.
 Chryso.
 Prinolum est
 13

optio vero est ipsa iustificatio, quæ donatur in tempore. Hinc fit, ut si adoptio nobis per Christum datur in tempore, sicut omnes Catholici fateri debent, ipsa etiam adoptio per Christum, hoc est, ex meritis ipsius fuerit præfinita. Nam ut monuimus disp. 89. cap. 9. id quod Deus in tempore ex aliquibus meritis tribuit, ex eisdem etiam prædestinavit: quia eodem modo prædestinavit, sicut in tempore donaturus erat.

Causa prædestinationis est quæcquid est causa primi effectus ipsius.

Præterea cum Doctores inuestigant causam prædestinationis, ob quam dicatur aliquis prædestinatus, solum querunt causam primi effectus, qui ex prædestinatione in nobis fit, quod si illius inveniunt aliquam causam meritoriam, seu occasionem, prædestinationis, etiam eam concedunt neque in hac re August. unquam à Pelagio, vel Semipelagianis dissentit: sed omnes eam causam prædestinationis concesserunt, quam in tempore esse dicebant primi effectus prædestinationis.

Photius.

Idcirco Photius, apud Oecumen. in 1. cap. ad Ephes. agens de benedictione spirituali per Christum inquit. *Quoniam modo? & Respondet: Sicut elegit nos ante mundi constitutionem: adeo vetus est nostra electio, ac benedictio. Quid est ita esse antiqua benedictionem per Christum sicut est electio, nisi quia utraque in præsentia fuit? utramque vero dixit esse per Christum, quia sicut in tempore futura erat, ita in præsentia disposita fuit.*

14.

ad Tim. 1. Alius Pauli locus in eodem sensu exponitur.

Huc etiam spectat illud. *Vocavit nos vocatione sancta non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum, & gratiam, quæ data est nobis in Christo Iesu ante tempora secularia.* hoc est, antequam inciperet hæc ætæra, quæ spacijs voluntur, quod perinde est, atq; ab æterno. In quem locum Adamus sui non memor, ut oportebat, inquit, datam esse nobis gratiam à Deo ante tempora secularia per Christum: quia sicut Pater ab æterno prædestinavit, nos saluare; ita etiam modum nostræ salutis prævidit scilicet, per Christum. Quem sensum sequuntur. *Theophil. & Oecum.* Non possum tamen non mirari, quomodo ex hoc loco Chrysof. & Theodor. colligant. Filij æternitatem, cum ibi sit sermo de Christo secundum humanitatem, iuxta ea, quæ supra notavi: sed Theodor. vtrumq; sensum amplectitur. Quare ita falsum existimo asserere Deum in sua præsentia non respexisse Christi merita, ut gratiam nobis prædestinaret, sicut affirmare, gratiam in tempore non fuisse nobis collatam intuitu eorundem meritorum.

Adamus.

Hieronym. Oecumen. Chrysof. Theodoret.

Neq; huic doctrinæ aduersantur, Hieron. Oecum. & Chrysof. superius allegati. Hieron. enim refert nostram prædestinationem in Dei voluntatem, neq; aliam causam assignat; nõ vt excludat merita Christi, sed nostra. Oecum. vero, cum asserit nos fuisse consequitos adoptionem filiorum Dei, illud, *per Christum*, ita refert ad adoptionem, vt nõ excludat à prædestinatione, sicut ex dictis manifestum est. Denique cum, Chrysof. ait, Dei fuisse prædestinare; causam effectricem denotat, quæ fuit solus Deus: solus enim prædestinare dicitur, etiam si ex meritis alterius prædestinet. Nam qui prædestinationem mereretur, non dicitur prædestinare. Cum vero subiunxit, Christi fuisse reconciliare, plane indicat causam meritoriam iustificationis nostræ in tempore, ac proinde causam eiusdem in æterna præsentia, vt notatum est.

Paves nihil docent contrarium. Hieronym. Oecumen. Chrysof.

15.

Tertium testimonium.

Tertio demum ex eodem capite, & testimonio ad Eph. 1. quo aduersarij oppositam confir-

marunt sententiam, hæc nostra opinio non obscure deducitur. Dicit enim Apostolus, *In quo scilicet Christo, & nos sorte vocati sumus:* cum dicitur: *Sorte:* non tantum indicat nulla merita ex nobis præcessisse, vt vocaremur: sed etiam vocationem nostram fuisse ex electione, quæ quibusdam aliis in massa perditionis relictis, nos sorte vocavit. Sors enim, non omnibus, sed quibusdam ex multis contingit, & in ea quidem aliis præferuntur. Nomine ergo sortis optime denotavit beneficium nostræ vocationis nõ fuisse omnibus commune, sed nobis peculiare: & cum dicatur collatum nobis in tempore per modum sortis in Christo, hoc est, per Christum, sequitur nos fuisse electos in tempore ad gratiam vocationis per Christum, quod si in tempore electi sumus per meritum eius, ab æterno etiam eodem modo fuimus: sicut enim, quia Deus vocat in tempore per merita Christi, decrevit in præsentia ex eisdem meritis vocare: etiam, si elegit in tempore per Christum, per eundem decrevit eligere. Porro autem particulam *In*, eo loco significare causam, & poni pro *Per*, patet ex contextu, nam paulo superius dixerat Paulus de Christo: *In quo habemus redemptionem: & instaurare omnia in Christo, & statim subiungit, In quo etiam, & nos sorte vocati sumus,* quibus in locis particula *in*, idem est, quod *per*, vt aduersarij fatentur.

His omnibus adde, quod cum Aug. contra Pelagianos, & Semipelagianos contendit prædestinationem gratiæ in nobis non fuisse factam ex vllis meritis nostris, vt in lib. de prædest. Sact. & alibi sæpenumero: de eadem gratia loquitur, quam volebat, vt Pelagius concederet: hanc autem vocat gratiam Christi in Epist. 105. & 93. quia per Christi meritum eam habemus, & ideo dicere possumus cum Apostolo: *si Deus pro nobis, quæ contra nos: qui proprio filio suo non pepercit, sed pro omnibus tradidit illum.* Quibus denotat gratiam hanc, quam nobis Deus sine nostris meritis prædestinat, esse ex meritis Christi: cum que ea ab æterno fuerit prædestinata, ex meritis illius etiam erit præfinita. Tandem de dilectione, quæ Deus dilexit nos, idem sequitur, si de ea loquamur, quæ Deus efficaciter nobis dare decrevit gratiam hanc, nimirum fuisse etiam ex meritis Christi, sicut ipsam electionem, & prædestinationem: in his enim ratio quoque dilectionis continetur. At vero si de ea dilectione loquamur, quæ antecedenti voluntate, & simplici, omnibus hominibus deus remedium desideravit, præuiso peccato Adam, ea non fuit ex meritis Christi, imo ex illa Christum prædestinavit, vt nobis remedium afferret, ex hac tamen solum non fuit nobis in tempore aliqua gratia collata.

CAPVT III.

Christum meruisse nostram electionem, ratione probatur.

Dilectio eo differt ab electione, quod solum circa dilectum versatur, cui aliquid bonum absolute volumus, nec ad illos, qui non diliguntur, vllum respectum habet: at vero electio est dilectio vnus præ alio, ac proinde ita circa electum versatur, desiderans ei bonum, vt alios etiam respiciat, quibus ipse dilectus præferatur. Id est ergo est, aliquem eligi ad dignitatem, seu bonum, quod ab aliis secerni, & separari, quibus idem bonum non cõceditur, Ex hac definitione, quam nullus